

Főszereplő — a láthatatlan erő

Bemutkozik: Lőrinc Katalin koreográfus

Egy törekény, de energikus, kedves, fiatal koreográfus fogad a megbeszélés időpontban, próba után. A társulat lázas készülődése közepette szakítunk időt egy kis beszélgetésre, hiszen közeleg a premier: a Szegei Balett Szevedélyes viszonyok címmel mutatja be új estjét. Puskin Anyeginjét Lőrinc Katalin koreografálásában. Ő az Állami Balettintézetben végzett, Lőrinc Györgynek, az Operaház egykori balettagozatjához tartozó. A modern tánc szakértője, több évig táncolt a világhírű svéd Cullberg Balettben. Később egy bécsi együttesrel járta a világot, jelenleg Luxemburgban él, három éve jár haza. Azonnal adódik az első kérdés:

— Mi izgatja a tánc nyelvén gondolkodó alkotót Puskin romantikus verses drámájában, s valójában mennyire közeli van a táncművészetnek az eredeti alkotáshoz?

— Hosszú évek alatt fogalmazódott meg bennem az az érzés, az ember viszonyának az a minősége, amely az Anyeginből kiolvasható, és ez a tánckompozícióban is testet ölt. A művel kapcsolatban az első, még „artikulálatlan” benyomásaimat tizenöt évvel ezelőtt szereztem, épp itt, Szegeden, Csajkovszkij Anyeginjének a bemutatóján. Abban a korban voltam, amikor az ember a szerelembe magáért a szerelemért szerelmes, így fokozottan fogékony voltam a Tatjana és Anyegin közti ellentmondásos viszonyra. Később rájöttem, hogy mennyire hasonló élethelyzetek kísérnek engem is (és persze minden embert), s magamban találok azokkal a történetekkel, amelyeket Puskin és Csajkovszkij megfogalmazott, nevezetesen: mi az a láthatatlan, megnevezhetetlen, az ember akaratától független erő, amely nélkülözve mindennemű racionalitást, az emberi érzelmeket — önmagára nézve — sokszor pusztító irányba sodorja. Mág megfejtethetlen számomra, miért szükséges-rül reménytelenül szerelmesnek lennie Tatjánának, vagy miért képtelen szakítani egymással két olyan barát, akiket végzetes helyzetbe sodor az egymás iránt érzett szeretet és gyűlölet. Ennek a megfejtésére teszek tehát kísérletet azon a nyelven, amelyen a legjobban értek: a modern baletten.

— Említettél, hogy a modern baletthez értesz a legjobban. Ennek még mindig nincs annyi képviselője hazánkban, hogy ne fogadnák gyanakvással ezt a műfajt. A klasszikus irányzat ismerőbb, ezért elfogadottabb.

— Javában folyik a honosítása a modern balettnak. Egy pár balettagozat és számos koreográfus (Imre Zoltán is) érvényesíti ma

már munkájában a modern táncfilozófiát. En kifejezetten ezt oktatom a luxemburgi konzervatórium tánc szakán, és ezt is táncolom — ma már ritkábban. Szerem a világon önálló szakként működik ez az irányzat, amelynek megalapítói és jeles képviselői már a század elejétől dolgoztak azon, hogy az úgynevezett etnikai (például afrikai) táncok elemeit beépítsék az európai tánctechnikába. Ma már komoly elmélete is van ennek a műfajnak.

— Ezek után, ha a közönség scraiból többen is értő nézőjévé szeretnének válni az ilyen produkcióknak, mihez kell alkalmazkodniuk, hozzászokniuk?

— Ennek nincs semmiféle kritériumrendszere. Tudom, hogy magam ellen is beszélek, hiszen sokkal egyszerűbb a dolgom azokkal, akik pontosan tudják, hogy mit miért alkalmaznak a táncban, mégis azt kell mondanom, hogy a néző számára egy a fontos: tudok-e hátni rá a produkciómmal, vagy sem. Indukál-e érzelmeiket benne, amit lát, feldolgozza-e az egyéniségének megfelelően mindazt az impulzust, amely érte. Amennyiben másnapra elfelejti az előző estét, nem biztos, hogy ő a hibás. En két dologban vagyok nyitott az ő irányában: az egyik, hogy nem vagyok erőszakos hittérítő. Nem hívok segítségül olyan eszközöket, amellyel tömegek lehet becsalogatni a balettre; persze, ezzel nem is kényszerülök szakmailag hátrányos kompromisszumokra. A másik, hogy miközben tiszteletben tartom az otthon maradni vágyók elhatározását, abszolút megértéssel azt, az akár hűs nézőt, aki a tánc iránti szerelemből, vagy egyszerű kíváncsiságból engem választ. Meggyőződésem, hogy nekem az a feladat, hogy annak a rétegnek nyújtsak maradandó élményt egy művészi szándékával meg nem alkuvó produkcióval, aki erre fogékony, s ne celozzam bombázzam trükkökkel azt

a nézőréteget, amely amúgy sem nagyon mozdul ki otthonról. Annak a nézőnek viszont, aki részt vesz az előadáson, le kell vetkőznie azt az előítéletét, hogy a modern balett csakis valamiféle modernkedő, absztrakt, érthetetlen tánc lehet.

— Te nagyon sok helyen dolgoztál már, Angliában, NSZK-ban, szerte a világon vendégszerepeltél. Bizonyára értesültél arról, hogy a társulat milyen gondokkal küzd. Menedzsert keres. Tapasztalataid alapján milyen tanácsot adnál nekik a jövőre nézve?

— Elkeseredett vagyok, mert látom, hogy milyen irányban haladnak itthon a dolgok. Ez a kulturális kormányzat azt a hanyag luxust akarja megengedni magának, amelyet például tapasztaltam Angliában. Ott már éveket ezelőtt teljesen leépítették a kulturális szférát támogatását. S a katasztrófa bekövetkezett. A reprezentáns, királyi finanszírozású együtteseken kívül a szakma tengődik. Egy-két év alatt elfogynak számokra a lehetőségek abban az országban, s aztán menekülsz. Ez itthon sem lesz másként. Most megint másért, miért, eddig, de ismét földönfutóvá válik majd a művészet. S Magyarországon hol vannak még azok a multicegek, amelyek megengedhetnek maguknak a művészet széles körű mecénázását? Az eluralkodó farkastörvények, az üzleti szellem nem kedvez a művészeti szakmának. Ezentúl még inkább az eladhatóság, az ebben való ügyesség, és jártasság lesz az erény. Gyógyír? A szegediek számára talán a külföldi vendégszereplések. A hírnék persze gazdaságilag ráfizetések, ám a szellemi profit felmérhetően.

— Fogs rendszeresen dolgozni a szegediekkel?

— Nagyon jó lenne, mert az együttest szívemből megszerettem. Dolgoztam Pécsen és Budapesten is — csak ide vágyom vissza. Nem könnyű pedig a helyzetük! Budapesten, sőt Pécsen is tanult, balettre hangolt közönsége van, Szegednek csak egy szűk, anyagias polgári rétege, amely bár nem túlzottan pártolja, de mindenestre kötelességszerűen látogatja a balettelőadásokat. Ez a modern tánc szempontjából nem valami ideális publikum. Például, mert elfogy... A városnak erősek a hagyományai, ezért egy kicsit lassú. Ugye, most nem szép tőlem, hogy ezt mondtam?

G. Nagy Márta

Bemutató: ma este 7-kor

A trevisói győzők

Tegnap délután megérkeztek Szegedre a ma esti koncert közreműködői. A négy fiatal énekes Budapestről érkezett — nem minden bonyodalom nélkül. Olaszországból kocsival jöttek, ám a Lancia turbónak elveszítették a kulcsát, ezért azt fent hagyták Pesten. Szerencsére, a negyedik győztes, Monica Gonzales pesti, s végül is az ő édesanyja hozta le őket. A Forrás Szállóban ültünk le velük beszélgetni.

Francesca Gavarini (22 szerethet majd Puccini énekelni. A Figaro előadást jövendőleg Trevisóban, s a veretek azt csiripelik, hogy talán elhozzák Budapestre is. Azért is volt nagy-szerű ez a verseny, mert utána egy 2 hetes „bottegán” (műhelyen) vettünk részt. Itt naponta nyolc órát tanultunk többek között mozgást, táncot, az interpretációt például a világhírű Regina Resnyk Trevisóban, kettőt pedig a Figaro házasságából, hármát Trevisóban. Ezen a többiek is közreműködtek. Antonio Pirozzi, aki a férjem, háromszor Bartolót énekelte, kétszer pedig Antoniót. Ezeket az előadásokat sok impresszió és igazgató látta, s Mandragórát rendezte a Várszínházban. Az ilyen tréning nagyon fontos egy fiatal énekesnek, hiszen mi Francescával először énekelünk igazi színpadon, zenekarral.

Monica Gonzales (21): Nekem ez már a második versenygyőzelem volt, tavaly sikerült megnyernem egy dalversenyt Coneglianóban. Ez az egyetlen dalverseny egész Olaszországban. Engem is édesanyám tanít énekelni, aki az Operaház énekmestere (Vera asszony, a mama is ott volt, ő tolmácsolt a beszélgetésnél. M. T.) Az én hangom lírai szoprán. Egyelőre Mozartot énekelek, hoz közel állónak, de szívesen énekelek Mozartot is. Nagy örömmel jöttem Szegedre, s

Oscar Garrido (32): Én mexikói vagyok, s a nazámban már énekeltem néhány szerepet, például a Carmenben, vagy a Traviatában, sőt a Vig özvegy Danilóját is. Nekem is van egy másik győzelem, amire nagyon büszke vagyok: a bussetói Verdi-hangok versenyén lettem első. Elsősorban a Verdi-szerepeket érzem magam természetesen Verdi-művekből (Don Carlos, Simon Boccanegra).

M. T.

Főiskolai magazin 1990/1.

A Tű

„Tű. Mi is juthat eszedbe erről a szóról? Igen, elsősorban a szurkálás. Majd mindenkinek ez jutott eszébe először, mikor megkérdeztem. De hát mást is felidézhet, pl. gyógyítani is lehet tüvel, varrni, vagy csak fércelni, vagy lehet tüvel is (-karácsony), -ünnep.” Így kezdődik Konkoly Edit főszerkesztő kisasszony bevezető szövege a Tű című főiskolai magazinban; nos, hát újra van lapja a tanárképzés ifjúságnak, megjelenik havonta kétszer, fekete s fehérén, szeretettel üdvözöljük. Megtudtuk a lapból — többek között — hogy hárman pályáznak a főtárgyvezetésre, az elnöki tisztségre, az egyik Balogh Tibor, a pszichológus; Lengyel Zoltán, az orosz, s Rigó János, a közművelődési tanszék vezetője.

A Főiskolai hírek című rovatban olvasson, hogy a főiskolai tanács hallgatói képviselő-választáson Kaszab Imre, a földrajz tanszék vezetője „elég élesen nyilvánult meg”. Tetszik nekem, hogy leiratatható ez a mondat, bár így hiányosnak érzem, úgymond felinformációnak, s igazából csak a következő oldal átolvasása

után értem meg. Szeberényi Gyula roppant szimpatikus hangvételű írásából („Mi történtett volna...”) Szeberényi elmondja, hogyan kell reagálnia a legitimitásában megkérdőjelezett adekvát diák-képviselőnek: „Maximális tisztelettel: Tanár úr, önnek a diák-érdekképviseleti szerv legitimitásához az egyáltalán semmi köze. Az önkormányzat kereteit a főiskolai szabályzat rögzíti. Ez hallgatói ügy. Mi sem avatkozunk a Főiskolai Tanács oktatási tagjainak megválasztásába, kérjük, ön se tegye. És kész!”

Van egy ilyen rovat: Élet-halál útjai. Feleslegesen. Nem egy ilyen lapba való népi gyógy- és gyilkosmód, megfontalt technika. Szerintem ennél akadnak a főiskolán, sokat érdeklő, aktuálisabb dolgok. A lap versekkel zár. Igéretes írásokat közlök Márkus K., Keresztesi József és Mészáros Kiss Ferenc. Matejka Zoltán ellenben „beleszaladt” egy röpké képzavarba: „Egy fába megkapaszkodott a hátam.” Morfondírozok, miféle hát lehet az. Szürjatek bele egy tüvel.

Dal.

Galériák útmutatója

Képzőművészekhez, galériaszervezőkhöz és természetesen a képzőművészet iránt érdeklődő emberekhez szól a Magyarországi Galériák című új folyóirat. A kéthavonta megjelenő kiadvány első számát csütörtökön sajtótájékoztatón mutatták be.

A színes füzeten nem csupán a hazai képtárak címei, programjai olvashatók. A folyóirat információs külföldi szolgálatot is nyújt, hiszen segítséget adnak festővásznak, festékek, művészeti eszközök beszerzéséhez, sokszorosításhoz és restauráláshoz is. Benkő T. Sándor, a lapot kiadó Tálion Kft. igazgatójának reményei szerint idővel a hirdetési bevételek fedezni fogják a folyóirat megjelenésének költségeit, s így ahhoz az érdeklődők ingyen hozzájuthatnak. (MTI)

A vendég: Macskássy Izolda

Erdély emléktárási

Azt hiszem, a képzőművészet-festészet pártolójának Macskássy Izoldát főlegesen bemutatnom. Hogy mégis megteszem, az a Galéria kávéházban ma délután 4 órakor nyíló kiállítása miatt van, hiszen a tárlat, természetesen fogva, mindenkihez szól. Ez pedig maga a természetesség. Az alapanyagok s a témák természetessége, hiszen selyemre festett ember s élővilág varázsú képeket láthatunk majd.

Akár a festmények, akár a selyemkollázsok hangulatadása idegen környezetben tanulhatatlan. Macskássy Izolda is szülőföldjéről, Erdélyből hozta az alkotás emléktárási, hogy összetéveszthetetlen ábrázolásmódját ismertesse a világban is. Kiállításai voltak Ausztriában, Bulgáriában, Lengyelországban, Angliában, az Egyesült Államokban, Kanadában, s jelenleg is állandó tárlata van Németországban. Mindenütt sikerrel.

Hogy a siker titka hol keresendő, nehéz rá egyszerű választ adni. Talán a selyem puha képzete, a technika egyénisége, talán az erendő vonalom, amit mindenki érez a szemet gyönyörködtető képek iránt. E képekre pedig minden konformizmus nélkül lehet mondani, hogy szép s derűsek. Szükség van rájuk.

A kiállítást dr. Csehák Judit nyitja meg, közreműködnek: Spilák Klára és Sunyovszky Szilvia színművészek.

P. J.